

ИНТЕРВЈУ: МИЛЧО МАНЧЕВСКИ, РЕЖИСЕР

„Коски“ ќе биде филм за плачење и за плашење

■ Професорувањето го сакам повеќе од правењето филмови зашто се работи со талентирани луѓе, а не со сути, финансии или со политики

Наташа Бунтеска

Со режисерот Милчо Манчевски секогаш постои довод за разговор. Во случајот, се работи за спој на љубопитност за новиот филмски проект, добивањето на категарата за постдипломски студии по режија на Јуџоршкиот универзитет и пролетната посета на Скопје.

► Како си поминува македонски ќујорчанец во разделеното Скопје?

- Убаво. Многу сакам сонце, па тоа секогаш добро ми доѓа. Ми годат и другите нешта - се гледам со милијарди, препознавам стари, познати слики, звуци, јазик, и сето тоа те улупкува...

► Шокираат ли цивилизациите разлики на републиката Јујорк-Скопје?

- Веќе не. Во почетокот имав културен шок, кога отидов на студии таму, првите две години. Сега на оваа република многу патувам, а шокот повторен десете пати престанува да биде шок. Промените веќе ми се дел од ткивот и се најдукнува. Човек се најдукнува и на Сибир, а камоли

на задоволството да биде и во Јујорк и во Скопје.

► Што ќе раскажува Вашиот нов филм, насловен „Коски“?

- Филмот е современ, урбан, неполитички и љубовен. Зборува за љубов, за измама, за тага и за умирачка.

► Шекспировски теми?

- Да, теми на класичната трагедија. Но, тие се, само скелет, основа. Приказната и не е толку важна. Нојви приказки не се измислуваат. Во уметноста најважно е „како“-то, а приказната е само „што“-то. Сакам тоа да биде филм со урбана, ама органска слика. Како што Кшиловски за мене го продолжува тоа што го правел Бергман, така се надевам дека „Коски“ ќе биде некој вид одговор на тоа што го правеше Кшиловски.

► Значи, да очекуваате емотивен филм?

- Да, многу емотивна приказна, која ќе стапне среќе, на која некој ќе плаче, некој ќе се плаши.

► До каде се

подготвите и на кој ја-зик ќе се снима филмот?

- Филмот ќе се снима в година, претпогодите веќе се одвиваат, а подготвите ќе почнат набргу. Продуцент е Роберт Јаззиски. Екипата сè уште не е составена. Важно ми е воешто да учествуваат наши луѓе и да имаат некаков каф од тоа што го работам. Нешто да научат, а да имаат и финансиска полза. Јас се когаш се обидувам да имам дебитанти во екипата, а сакам нашите филмации да научат нешто од поискувачите. Што се однесува до јазиковот, сè уште го размисувам тој дел, го варам во главата. Можно е да се снима на македонски. Странските партнери се спремни да го прифатат филмот и на македонски, ама англисчиот би им овозможил комерцијален проект. Во тој случај поголем дел ќе се снима во странство. Но, како што помислихме, тој дел ќе се плаши.

► Од каде доаѓа поддршката за негови реализации?

- Како сите европски филмови, и овој ќе биде ко-продукција. Имам поддршка од Министерството за култура на Република Македонија, и тоа многу позитивна и сериозна поддршка. Таа е многу важна за нормална работа во една

технички и финансиски комплицирана дејност како што е филмот. Оваа држава учествува во буџетот на двата мои претходни филми. Во „Пред дождот“ се седум отсто, а во „Коски“ со повеќе. Ред беше. Задоволен сум и тоа ми е поттик да ги забрзам работите. Без поддршката од Министерството, уште долго ќе го подготвувам. Образуван глаедач и позитивен музичен мотив.

► Еднаш спомните дека на филмските фестивали Ве прашуваат каде е новиот македонски филм, дека по „Пред дождот“ ќе сакале да видат нова македонска филмска приказна. Последнава година беше многу плодна на тоа поле. Успеавте ли да ги погледнете новите филмови на нашите режисери и какви се впечаточите?

- За жал, немам видено ниту еден. Се надевам дека ќе ги видам најскоро. Очигледно дека со тоа што се направиа многу филмови, државата помогногала, во добра мера си ја завршила работата. Другото зависи од уметниците. За квалитетот на тие филмови ќе каже времето. Тоа е вистинската проверка на вредноста на филмот. Не верувам во таканаречени чувари на портите, во самопрогласени авторитети што однапред ќе ми кажат што е добро, а што не. Ке ги гледам филмовите. Искрено се надевам дека нема да биде по народната: магарето може да рика цела година, ама лав нема да стане.

► Колку ги следите новините во македонската уметност. Што мислите воопшто за сегашниот контекст на македонската култура и во кој правец се движи?

- Следам колку што можам. Не доволно, забележувам дека од една страна

е поотворено од порано, веќе нема забрана на тоа што можеш да работиш, а ќе друга страна, таа слобода се искористува за најголеми кичераки. Од тоа што слушаме како музика, до тоа што гледаме на телевизија или какви филмови до тоа што има куп билборди на кои треба да гледаме потпиши копии на навредливи оригинални. Го следам, на пример, она што го работи уметникот Оливер Мусовик и многу ми се допаѓа. И анджејманите на Искра Димитрова, некои нови фотографи... И Симон Тричевски. Тој сакам јазикот на Петре Андреевски. А јазикот наш јавен (а богати и приватен) станува сè покакест и тоа се смета за позитивно, иако е трагично, бидејќи нашиот јазик може да биде суптилен и прецизен и раслан, и со малку зборови може да се каже многу. Зборот е свет. Силувањето на зборот ми пречи, а тоа сè повеќе го забележувам тук, како и напретна синтакса. Разни самоповикани лекторски цандари го суштат јазикот, го намалуваат фондот на зборови, питкоста на јазикот... Тој, станува сè поплиток.

► Има ли нешто ново со професорските искуства?

- Тоа ми е супер, повеќе го сакам од правењето филмови. Професорувањето е апсолутно несебично, работам со талентирани луѓе и се занимавам со креативни работи, не со сути, финансии или политики, туку со тоа дали овој кадар пасува овде, како да се синкопира филмскиот ритам во оваа сцена, дали добро постапил режисерот што го убил главниот јунак на тоа место во филмот, или требало подоцна да го стори, итн. Индустриската помалку ја сакам, академијата повеќе. Можеби тој ми останало од времето кога беше ученик со сите погоди.

